

ע"פ 2243/23 - אחמד קסאס נגד מדינת ישראל, קימברלי ניוהאם קסאס

בבית המשפט העליון

ע"פ 2243/23

לפני:

כבוד השופטת ר' רונן

המערער:

אחמד קסאס

נ ג ד

המשיבות:

1. מדינת ישראל
2. קימברלי ניוהאם קסאס

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי תל אביב-
יפו בתצ"א 12139-06-22 מיום 9.3.2023 שניתנה
על ידי כב' השופטת מ' רוזן עוזר

תאריך הישיבה:

ז' בניסן התשפ"ג (29.3.2023)

בשם המבקש:

עו"ד דריה גולדין

בשם המשיבה 1:

עו"ד אורן סוקר

בשם המשיבה 2:

עו"ד יקי קהן

פסק-דין

1. בפניי ערעור לפי סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 וסעיף 36 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת מ' רוזן עוזר) בתצ"א 12139-06-22 מיום 9.3.2023 בה התקבלה בקשת המשיבה למתן צו זמני ברכוש, וכן התקבלה בקשת המשיבה

עמוד 1

למכירת מכוניות מסוג פרארי, כפי שיתואר להלן.

כתב האישום

2. ביום 7.6.2022 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום כנגד המערער וכנגד 16 נאשמים נוספים, המייחס לו ריבוי עבירות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; איומים; עבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961; ועבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון).

3. בהתאם לעובדות כתב האישום, בין השנים 2018 ועד לתחילת החקירה בחודש יוני 2022 (להלן: התקופה הרלוונטית), הפעילו המערער ונאשם נוסף מערך הפצה וקניין של חשבוניות מס כוזבות. המערער הוא איש עסקים שניהל בתקופה הרלוונטית מספר עסקים מבלי שהיה רשום כמנהל במסמכי החברות. במהלך התקופה הרלוונטית הפיץ המערער חשבוניות מס כוזבות לחברת י.מ. אבן ושיש בע"מ (להלן: חברת י.מ.) ולחברות נוספות באמצעות העוסקים המורשים שבשליטתו בהיקף כולל של 347,985,854 ₪, שסכום המע"מ הגלום בהן הוא 59,157,597 ₪. במקביל, כדי לשוות לעסקיו מצג כוזב של פעילות עסקית לגיטימית, ניכה קסאס בספרי העוסקים המורשים חשבוניות מס מזויפות בהיקף של 151,880,373 ₪ שסכום המע"מ הגלום בהן הוא 24,300,860 ₪.

כמו כן, בתקופה הרלוונטית הוציא המערער יחד עם יוסף מנצורה (להלן: מנצורה) הבעלים של חברת י.מ. וחברת י.א. רויאל גרניט בע"מ (להלן: חברת י.א.) חשבוניות מס כוזבות באמצעות החברות שבבעלות מנצורה לחברות נוספות בעלות כוללת של 76,626,474 ₪ שסכום המע"מ הגלום בהן הוא 12,156,500 ₪. כדי לשוות לעסקיהם של המערער ומנצורה חזות לגיטימית, השניים ניכו בספרי הנהלת החשבונות של חברת י.מ. וחברת י.א. חשבוניות מס שהופקו בהתאם מהעוסקים של המערער בהיקף של 227,780,752 ₪, שסכום המע"מ הגלום בהן הוא 38,722,726 ₪.

עוד בתקופה הרלוונטית קיזז מר אורין אוזן (להלן: אוזן) חשבוניות מס כוזבות הן מהעוסק של המערער והן מחברת י.מ. בהיקף של 22,980,241 ₪ שסכום המע"מ הגלום בהן הוא 3,906,641 ₪. המערער אף הואשם בכך שבשנת 2020 איים על דיירי פרויקט נדל"ני בקרית מלאכי במטרה להניעם לשלם לו סך של 1,300,300 ₪; ובשנת 2021 איים על עובדי מלון בהרצליה במטרה שיימנעו מנקיטת הליכים לגביית חובו למלון. כמו כן הואשם המערער בכך שהוא ונאשם נוסף השמיטו חלק מהכנסה של מסעדה ביפו בדיווחי המקדמות למס הכנסה.

אם כן, בין השנים 2018-2022 העבירו חברת י.מ. וחבת י.א. לעוסקים בשליטתו של המערער סך של 232,027,404 ₪. ההעברות לא בוצעו באופן ישיר למערער כיוון שאין לו כלל חשבון בנק בישראל. תחת זאת, הועבר הרכוש האסור לידי גורמים שלישיים לטובת המערער; הועבר בשיקים לפקודת עוסקים שבשליטת המערער אשר נפדו למזומן בבנקים וב"צ"ינג'ים" שונים על ידי המערער ומנצורה ועוד. כמו כן, בשנת 2021 העביר אוזן שיקים בסך 3,443,951 ₪ לעוסק של המערער. גם העברות אלה לא בוצעו ישירות למערער, והשיקים נפדו במקומות שונים בהם גם הבנק של חברת י.מ., ובמקרה אחד פרט אוזן בצ'ינג' סך של 375,000 ₪ תחת הכרטסת של העוסק של המערער.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של המערער עד לתום ההליכים. בהחלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים (במ"ת 11976-06-22) מיום 22.9.2022 הורה בית משפט קמא על מעצרו של

המערער עד תום ההליכים, וקבע כי קיימות לגביו ראיות לכאורה המבססות סיכוי סביר להרשעה.

ביחד עם כתב האישום, הוגשה גם בקשה למתן צווים זמניים ברכוש בהתאם להוראות סעיפים 21 ו-23 לחוק איסור הלבנת הון ולפי סעיף 36(א) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים). בכלל זה התבקשה בין היתר תפיסה של שלוש מכוניות פרארי (בצבע אדום, אפור ובורדו; להלן: מכוניות הפרארי); מכונית מסוג מרצדס (להלן: המרצדס); ג'יפ של חברת JEEP (להלן: הג'יפ); אופנוע של חברת קוואסקי (להלן: האופנוע); כסף מזומן בשווי של 151,000 ₪; שרשרת ועגילי יהלום (להלן: התכשיטים) וכסף שנתפס בחברת סמלת מוטורס בע"מ (להלן: חברת סמלת) ושהועבר לה על ידי המערער כמקדמה לרכישת רכב יוקרה נוסף.

במסגרת הליכי התפיסה הוגשו בקשות שונות מטעמים של טוענים לזכות בחלק מהרכוש התפוס - אשתו של המערער, קימברלי פיי ניוהאם (קסאס) (להלן: גב' קסאס) טענה לזכות ביחס לכסף מזומן בסך 151,000 ₪ ובתכשיטים. בנוסף, היא טענה לזכות במכונית הפרארי בצבע בורדו; חברת יורודרייב ניהול צ"י מכונית והשכרה בע"מ (להלן: חברת יורודרייב) טענה לזכות בשלוש מכוניות הפרארי הרשומות על שמה; בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: בנק דיסקונט) טען לזכות בשלוש מכוניות הפרארי הרשומות על שמה של חברת יורודרייב. בהמשך הודיע בנק דיסקונט על חזרתו מטענתו לזכות ברכוש; זהיר קסאס, אביו של המערער (להלן: האב) הגיש בקשה למתן ארכה להגשת בקשה לטעון לזכות ביחס לשתיים מהמכוניות שנתפסו, אך גם לאחר מתן ארכה לא הוגשה הבקשה.

החלטת בית משפט קמא

5. בית המשפט קיים מספר דיונים בבקשה לתפיסת הרכוש עד תום ההליכים, הכולל: שש מכוניות; כסף מזומן בסך 151,000 ₪; כסף המוחזק בחברת סמלת בסך 785,000 ₪ ותכשיטים. סך השווי של הרכוש התפוס עומד על כ-7,000,000 ₪. בכלל זה דן בית המשפט בטענותיהם של הטוענים לזכות ברכוש.

6. בהחלטה מיום 9.3.2023 קבע בית משפט קמא כי נוכח קביעתו מיום 22.9.2022 בתיק המערער לפיה קיימות כנגד המערער ראיות לכאורה ביחס לעבירות המיוחסות לו, ניתן לקבוע כי ישנה תשתית ראייתית מספקת במישור הלכאורי לשם מתן סעד זמני בבקשה לתפיסה עד תום ההליכים.

בית המשפט דחה את טענת גב' קסאס לזכותה במכונית הפרארי בצבע בורדו, בכסף מזומן בשווי 151,000 ₪ ובתכשיטים, והורה על תפיסתם עד לתום ההליכים. בית המשפט קבע כי המשיבה עמדה בנטל הבאת הראיות המבססות לכאורה את המסקנה שמכונית הפרארי בצבע בורדו הייתה בחזקתו ובשליטתו של המערער ומכאן שיש להורות על תפיסתה. באשר לכסף המזומן שנתפס בביתה של גב' קסאס, קבע בית משפט קמא כי מדובר בכסף שהעביר המערער לגב' קסאס לאחר המועד הנטען לתחילת ביצוע העבירות, ולכן הורה על תפיסתו. באשר לתכשיטים קבע בית המשפט כי לא מתקיימים התנאים הנדרשים לצורך חילוטם וממילא לצורך תפיסה זמנית שלהם. בנוסף, נקבע כי גם מטעמי מידתיות, אין מקום להורות על צו זמני בנוגע לתכשיטים.

באשר לבקשת המשיבה למכוניות - ארבע מכוניות תפוסות פיזית (שלוש מכוניות הפרארי והג'יפ) ועוד שני כלי רכב שלא אותרו ונתפסו בתפיסה רישומית (המרצדס והאופנוע) - קבע בית משפט קמא כך: בכל הנוגע למכוניות

הפרארי בצבע בורדו, אדום ואפור והאופנוע, הוכח כי הם רכוש של המערער, ולכן ניתן לתפוס אותם מכוח סעיף 21(ב) לחוק איסור הלבנת הון; בכל הנוגע לג'יפ, על אף שנטען כי הוא היה בשימוש האב, הרי שהראיות שהציגה המשיבה מבססות מסקנה לכאורית לפיה המערער מימן את רכישתו לפני שהועבר לשימוש האב, ועל כן חל עליו סעיף 21(ג) לחוק איסור הלבנת הון. בכל הנוגע למרצדס, נקבע כי המשיבה לא הביאה ראיות המבססות פוטנציאל חילוט.

בית המשפט התייחס גם לבקשת המשיבה למכירת המכוניות שנתפסו באופן פיזי על ידיה, ושנומקה בכך שמדובר במכוניות יוקרה שערכן יורד עם חלוף הזמן ושמכירתן תאפשר את שימור ערכן. הוא קבע כי ככל שהיקף הכספי של העבירות המיוחסות לנאשם הוא משמעותי יותר, כך יש לתת משקל רב יותר לצורך לשמר את שווין הנוכחי של המכוניות. לפיכך, קבע בית המשפט כי יש למכור את מכוניות היוקרה - שלוש מכוניות הפרארי - ולהשקיע את תמורתן באופן שישמר את ערכן. באשר לג'יפ, נקבע כי כיוון ששווי נמוך משמעותית משווין של יתר המכוניות, ומכיוון שהג'יפ משמש את האב, ניתן לשחררו בכפוף להפקדה כספית של 30% משווין לחשבון יחידת החילוט, הסבת המוטב בפוליסת הביטוח המקיף למכונית ורישום עיקול במשרד הרישוי לטובת המדינה האוסר על דיספוזיציה במכונית עד לתום ההליכים.

באשר לבקשת המשיבה לתפיסת הכספים שהוחזקו אצל חברת סמלת, קבע בית המשפט כי הגם שהמשיבה שגתה בכך שלא כללה אותם בבקשתה לסעדים זמניים והוסיפה אותם רק בשלב מאוחר יותר בבקשה לתיקון הבקשה לצווים זמניים, הרי שניתן להורות על תפיסתם. זאת, משום שלמערער לא נגרם עיוות דין כתוצאה מכך שהבקשה לתפיסת הכספים המוחזקים אצל חברת סמלת הוגשה באיחור, ומשניתנה לו הזכות להעלות את טענותיו בקשר לתפיסה של רכוש זה.

7. בסיכומים של דברים הורה בית משפט קמא על מתן צווים כאמור:

1. צו זמני לתפיסת הרכוש עד לתום ההליכים ביחס לפרארי בצבע בורדו; פרארי בצבע אפור; פרארי בצבע אדום; סך של 151,000 ₪ במזומן; סך של 785,000 ₪ המוחזקים בחברת סמלת ויועברו על ידיה לחשבון יחידת החילוט.

2. צו איסור דיספוזיציה ביחס לאופנוע.

3. צו למכירת שלוש מכוניות הפרארי. נקבע כי תמורת המכירה תועבר לחשבון הבנק של קרן החילוט ותושקע שם לשם שמירת ערכה.

4. החזרת הג'יפ לידי האב בכפוף לתנאים שצוינו לעיל.

5. שחרור המרצדס שנמצאת בתפיסה רישומית ושחרור התכשיטים שיוחזרו לגב' קסאס.

על החלטה זו הוגש הערעור שבפניי.

טענות המערער

8. המערער עותר כי החלטת בית משפט קמא תבוטל; הרכוש שלגביו ניתן צו תפיסה ישוחרר; ויבוטל הצו המורה למכור את מכוניות הפרארי. זאת משום שלשיטתו בית משפט קמא שגה בכך שלא הביא בחשבון בהחלטתו שיקולים משמעותיים, ובכלל זה משך הזמן בו צפויים התפוסים להיות מוחזקים על ידי המשיבה; נסיבותיו האישיות של המערער וההשפעה של צו התפיסה על יכולתו להתקיים וכן להתגונן במשפטו. שיקולים אלה הצדיקו, לדעת המערער, את דחיית בקשת המשיבה לצווי תפיסה זמניים, ומצדיקים כעת את קבלת הערעור.

המערער טוען כי חילוט כל רכושו וכל הרכוש שרכישתו מומנה אי פעם על ידיו אינו מידתי, וכי הדבר מנוגד לפסיקת בית משפט זה. לטענתו, בית משפט קמא שגה בכך שלא ערך דיון בשאלת השפעת החילוט על יכולתו לממן את הגנתו ולהתגונן במשפט, וכן על יכולתו להתקיים ולספק את צרכיו הבסיסיים.

עוד טוען המערער כי בית משפט קמא שגה כשהורה על חילוט כספיו שמצויים אצל חברת סמלת. כן הוא שגה כשקבע כי חרף ההתנהלות הבלתי-ראויה סביב כספים אלה, לא נגרם לו מבחינה מהותית עיוות דין שכן לא נפגעה זכותו להביא את טענותיו בפני בית המשפט. לשיטת המערער, בנוסף לזכותו להביא את טענותיו בפני בית המשפט, צריכה להינתן לו גם הזכות שטענותיו יזכו לדיון וכי יתבצע איזון הולם בין הפגיעה בו לבין התנהלות המשיבה. זכות זו לא נשמרה לו ועל כן ההחלטה על חילוט הכספים שנמצאים אצל חברת סמלת הייתה שגויה.

המערער מוסיף כי בית משפט קמא שגה כאשר הורה על מכירת שלוש מכוניות הפרארי. בפרט, הוא טוען כי קביעת בית משפט קמא לפיה מכוניות יוקרה מהסוג הזה מתאפיינות בירידת ערך משמעותית עם חלוף הזמן שגויה. לשיטתו, אילו היה מתקיים דיון בסוגיה היה מתבהר כי מכוניות מסוג זה שומרות על שווי שאף מאמיר, מאחר שמדובר במכוניות מוגבלות במספרן. בהקשר זה מציין המערער כי הוא ביקש לפדות את המכוניות בהתאם לתנאים שנקבעו בפסיקת בית המשפט זה (באמצעות הפקדה בהיקף של 20%-30% משווי המכוניות), ולטעמו לא הייתה כל הצדקה לא לאפשר לו לעשות כן.

המערער אף טוען כי קביעת בית משפט קמא לפיה מכונית הפרארי בצבע בורדו הייתה בשליטתו ולא בשליטתה של גב' קסאס היא קביעה מוטעית ובלתי מבוססת. לגישתו, הגם שאין חולק שהוא זה שמימן רכישת מכונית אחרת שאחר כך הוחלפה במכונית זו, הדבר נעשה טרם מועד ביצוע העבירות המיוחסות לו.

לבסוף, המערער טוען כי בית משפט קמא שגה כאשר הורה לחלט את הכספים בסך ₪ 151,000 שנתפסו אצל גב' קסאס. לגישתו, עצם העובדה שמקורם של הכספים הוא במערער, אין בה כדי לפטור את בית המשפט מקיום דיון ענייני באיזונים הנדרשים.

בישיבת יום 29.3.2023 חזרה ב"כ המערער על עיקרי טענותיה.

9. בישיבת יום 29.3.2023 התייחס ב"כ המשיבה לטענת המערער לפיה הוא זקוק לכסף שנתפס על מנת לממן את ייצוגו המשפטי. לגישת ב"כ המשיבה, טענה זאת לא הועלתה עד כה על ידי המערער, ואף לא הוכחה בראיות. בהקשר זה הוסיף ב"כ המשיבה כי למערער עומדת זכות להיעזר בשירותי הסנגוריה הציבורית לצורך ניהול הגנתו, אם אכן יש לו קושי לממן את ייצוגו המשפטי ממקורותיו. כמו כן נטען כי בתי המשפט עמדו בעבר על כך שאינטרס הנאשם לממן את ייצוגו המשפטי לפי בחירתו, אינו גובר על אינטרס המדינה בחילוט הרכוש.

באשר לטענת המערער לפיה הוא זקוק לכספים שנתפסו לשם מימון צרכיו הבסיסיים, טען ב"כ המשיבה כי המערער עצמו נמצא כעת במעצר, ועל כן לא ברור מהם אותם צרכים שהוא נדרש להם. בנוסף נטען כי המערער לא טען, וממילא לא הוכיח בראיות כי ישנם קרובי משפחה או תלויים אחרים הסמוכים על שולחנו וזקוקים לסיוע כלכלי ממנו.

ב"כ המשיבה התייחס לטענת המערער לעניין הפגם שנפל בהליך התפיסה של הכספים שהוחזקו בחברת סמלת. הוא טען כי אמנם חלה טעות וכספים אלה לא נכללו בתחילה בבקשה לסעדים זמניים. אולם משניתנה למערער הזדמנות לטעון בעל פה ובכתב לעניין כספים אלה, הרי שמבחינה מהותית זכותו לא קופחה. לכן לא נפל כל פגם בהחלטה שהורתה על חילוט כספים אלה.

עוד התייחס ב"כ המשיבה לטענת המערער לפיה ערכן של מכוניות הפרארי נשמר ואף עולה עם הזמן (בניגוד למכונית רגילה שערכה יורד). לגישתו, בית משפט זה כבר עמד בעבר על כך שכשמדובר ברכבי יוקרה המוחזקים מכוח צו תפיסה, הנטייה תהיה למכור אותם במטרה לשמר את ערכם, שכן ירידת הערך שלהם גדולה יותר משל רכבים רגילים. גם חברת יורודרייב, שטענה לזכות בשלוש מכוניות הפרארי, ביקשה למכור אותן בטענה ששווין יורד עם חלוף הזמן. בהקשר זה ציין ב"כ המשיבה כי טענת המערער לעניין ירידת הערך של מכוניות יוקרה נטענה לראשונה במסגרת הערעור דנן, ואף אז היא לא גובתה בראיות כנדרש.

10. במהלך ישיבת יום 29.3.2023, הביע ב"כ המשיבה נכונות, בהתאם להצעת בית המשפט, לנסות ולהגיע להסכמה עם המערער. הצדדים ניסו להגיע ביניהם להסכמות, ובתום הדיון ביקשו מבית המשפט שהות על מנת להמשיך במשא ומתן במטרה למצותו. ביום 3.4.2023 הודיעה ב"כ המערער לבית המשפט כי לא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמה, וביקשה כי בית המשפט יכריע בערעור.

11. סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון מסמך את בית המשפט להורות על חילוט רכוש של אדם שהורשע בעבירה לפי סעיף 3 או 4 לחוק, בשווי של רכוש שנעברה בו העבירה; של רכוש ששימש לביצוע העבירה; שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך; וכן של רכוש שהושג כשכר העבירה או כתוצאה מביצועה או שיועד לכך. סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון מחיל את הסדר החילוט הקבוע בסעיפים 36-ג36 לפקודת הסמים, בשינויים המתחייבים, על עבירות הלבנת הון, ובכלל זה את סעיף 36(א) לפקודת הסמים, שעניינו בסעדים זמניים להבטחת מימוש החילוט בסיום ההליך הפלילי (ראו גם ע"פ 80/19 אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.8.2019) (להלן: עניין אהוד מאיר)).

התכלית של סעד זמני כאמור היא "לשמר את מצבת נכסיו של הנאשם ולמנוע את הברחתם, באופן שאם יורשע בסופו של דבר וינתן צו חילוט, ניתן יהיה לבצע את הצו" (בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון, פסקה 36 (31.10.2007) (להלן: עניין סיטבון)). ראו גם ע"פ 6009/19 בידון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (23.10.2019).

12. קודם למתן סעד זמני של חילוט, בית המשפט נדרש לבחון אם קיימת תשתית ראייתית מספקת, קרי לבחון את דיות הראיות במישור הלכאורי. בית המשפט צריך להשתכנע שקיים "פוטנציאל חילוט", כלומר שהראיות לכאורה מקימות סיכוי סביר לכך שבסוף ההליך יורשע הנאשם בעבירות המיוחסות לו, ובעקבות אותה הרשעה ניתן יהיה להורות על חילוט רכושו (ראו ע"פ 5140/13 מדינת ישראל נ' אוסקר, פסקה 9 (29.8.2013)).

בנוסף, בית המשפט צריך להשתכנע שהצו המבוקש הוא מידתי. ככל הניתן, יש לנקוט באמצעים חלופיים לתפיסת רכוש שפגיעתם בקניינו של הנאשם פחותה. לנאשם יש זכות קניין ברכושו, ויש לאזן באופן ראוי בינה לבין האינטרס הציבורי שבהבטחת החילוט בסופו של ההליך הפלילי. משכך, בשלב הסעד הזמני יש לנקוט זהירות ומידתיות בקביעת היקף החילוט (ראו עניין אהוד מאיר, בפסקה 17; עניין סיטבון, פסקה 36).

13. בענייננו, אין מחלוקת בין הצדדים לעניין קיומן של ראיות לכאורה ופוטנציאל חילוט. עיקר המחלוקת נסב אם כן סביב שאלת מידתיות החילוט. אקדים ואומר כי לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, מצאתי כי יש לקבל את עמדת המשיבה ביחס לסוגיות שבמחלוקת, ולדחות לכן את הערעור.

המחלוקת בין הצדדים מתייחסת - כפי שעולה מהאמור לעיל - לשתי סוגיות עיקריות: הראשונה - שאלת חילוט שלוש מכוניות הפרארי ואפשרות מכירתן נוכח טענת המערער לפיה ערכן של מכוניות אלה עולה עם הזמן; והשנייה - השאלה האם היה על בית המשפט להותיר לפחות חלק מהרכוש שנתפס בידי המערער כדי שהוא יוכל להשתמש בו לסיפוק צרכי המחיה שלו ולמימון ייצוג משפטי. סוגיות אלה ייבחנו להלן.

חילוט מכוניות הפרארי ומכירתן

14. כזכור, המערער טוען כי בית משפט קמא שגה כשקבע כי ערכן של מכוניות הפרארי יורד בחלוף הזמן. לגישתו, קביעה שגויה זו עמדה בבסיס ההחלטה להורות על מכירת המכוניות (במטרה לשמר את ערכן). לשיטת המערער, לו היה בית המשפט מקיים דיון בשאלה זו, היה מתברר כי בניגוד למכוניות "רגילות", ערכן של מכוניות יוקרה נשמר ואף עולה עם הזמן, בשל היותן נדירות וייחודיות. כדי לתמוך בטענה זו הציגה ב"כ המערער בפני בית המשפט בישיבת יום 29.3.2023 צילום ממחירון הרכב "לוי יצחק", המתייחס למכונית זהה לפרארי בצבע אדום מבחינת מודל ושנה, ובו מחירה מוערך בכ-1,370,00 ₪.

מנגד טען ב"כ המשיבה, כי בית משפט זה קבע בעבר שירידת הערך של מכוניות יוקרה היא דווקא משמעותית יותר מזו של מכוניות "רגילות", ולכן תהיה נטייה להורות על מכירתן כדי לשמר את ערכן.

15. ראשית, אני סבורה כי המערער לא הוכיח ברמה הנדרשת כי ערכן של מכוניות הפרארי דווקא עולה - וזאת

בניגוד לערכן של מכוניות אחרות ששווין יורד עם הזמן. מובן שבמחירון שהוצג רק בפני ערכאת הערעור (ולא קודם לכן), אין די כדי להוכיח את התזה הזו - המנוגדת להנחה לפיה ערכן של מכוניות יורד דווקא בדרך כלל עם חלוף הזמן.

יתרה מכך, בית משפט זה אכן קבע בעבר כי החזקה של כלי רכב יוקרתיים בעלי ערך כספי רב על ידי המשטרה, כמו גם המשך השימוש בכלי רכב כאלה, יביאו בהכרח לירידה בערכם ולא יאפשרו לשמר את שווים הנוכחי לצורך חילוטם העתידי (ראו בש"פ 10015/07 אביטל נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (23.12.2007) (להלן: עניין אביטל)).

מעבר לאמור, ואף מבלי לקבוע מסמרות בנושא השינוי בשווין של מכוניות יוקרה לאורך הזמן, אני סבורה כי אין לקבל את טענת המערער לפיה בית משפט קמא לא היה צריך להורות על מכירת המכוניות, אלא היה צריך לאפשר לו לפדות אותן עבור הפקדה בהיקף מצומצם של 20%-30 משווין. לטעמי, לו המערער אכן היה סבור כי ערכן של המכוניות עולה עם הזמן, הוא יכול היה לרכוש אותן בחזרה תמורתן שווין המלא. בכך הוא יכול היה להבטיח שהן תיוותרנה בידיו, ואף ליהנות מעליית הערך הצפויה שלהן לגישתו.

המסקנה בדבר מכירת המכוניות עולה בקנה אחד גם עם פסק הדין בעניין אביטל בו נקבע כי "ככל שההיקף הכספי של העבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום [...] הוא משמעותי יותר, כך יש ליתן משקל רב יותר לצורך לשמר שוויו הנוכחי של כלי רכבו של הנאשם כדי שתכלית החילוט - אם יורשע הנאשם - לא תתפוגג ותמצא בלתי אפקטיבית" (ראו עניין אביטל, בפסקה 11)

במקרה דנן, יש לתת אם כן משקל, ביחס לשאלת מכירת מכוניות הפרארי, להיקף הכספי המשמעותי מאוד של העבירות המיוחסות למערער (כפי שהוא תואר לעיל). כאשר ההיקף הכספי של העבירות הוא כה משמעותי, ברורה מאלה החשיבות שיש לשימור שווי הנכסים שנתפסו, שווי המהווה אף הוא אחוז מצומצם מאוד בלבד מפוטנציאל החילוט.

16. כזכור, המערער אף טוען כי הפרארי בצבע בורדו כלל לא הייתה בחזקתו ובשליטתו כי אם בחזקת אשתו, גב' קסאס ובשליטתה. לטענתו, הוא אמנם מימן את רכישת המכונית הקודמת שהוחלפה בהמשך בפרארי בצבע בורדו, אולם זאת עוד לפני ביצוע העבירות המיוחסות לו. כמו כן, לטענתו המכונית שייכת לגב' קסאס ונמצאת בשימושה, ולכן לא היה מקום להורות על חילוט ומכירתה.

דינה של טענה זו להידחות. בית משפט קמא בחן לעומק את טענות הצדדים לעניין זה, וקבע כי ממכלול הראיות לכאורה עולה המסקנה הלכאורית כי המכונית האמורה הייתה בשליטת המערער ובחזקתו. זאת, בין היתר משום שהמערער הוא ששילם עבור רכישת המכונית שבהמשך הוחלפה בפרארי בצבע בורדו; משום שמעדותה של גב' קסאס עולה כי הוא אף היה זה שבחר את שתי המכוניות; משום שבשנתיים שקדמו לחקירה השתמשה גב' קסאס במכונית אחרת - מסוג מיני קופר, ואף מסרה בחקירתה במשטרה כי אין ברשותה מכונית למעט המיני קופר בה היא משתמשת; ומשום שהפרארי בצבע בורדו חנתה בחניית ביתו של המערער בהרצליה, ולא בביתה של גב' קסאס ביופ.

קביעה עובדתית זו של בית משפט קמא היא מנומקת ומפורטת, ומבוססת על הראיות שהוצגו בפניו. אינני

סבורה לכן כי המערער הוכיח שנפל בה פגם המצדיק התערבות של ערכאת הערעור בממצאים אלה.

לאור כל הטעמים הללו, אינני סבורה כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא בהתייחס למכירת מכוניות הפרארי.

מידתיות החילוט

17. כזכור, המערער טוען כי החלטת בית משפט קמא לחלט באופן זמני את כל רכושו היא החלטה בלתי מידתית. זאת משום שהיא אינה מביאה בחשבון את הפגיעה הקשה שתיגרם לו נוכח הקושי לספק את צרכיו הבסיסיים והצורך לממן את ייצוגו המשפטי בהליך המתנהל נגדו.

אכן, כפי שצוין לעיל, צו תפיסה זמני צריך להיות מידתי, וככל הניתן יש לנקוט באמצעים חלופיים לתפיסת הרכוש שפגיעתם בקניינו של הנאשם פחותה. בחינת המידתיות תיערך בהתאם לנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה, ותאזן בין זכות הקניין של הנאשם ברכושו לבין האינטרס הציבורי שבהבטחת החילוט בסופו של ההליך הפלילי (ראו עניין אהוד מאיר, בפסקה 17).

עקרון המידתיות מחייב אפוא שהיקף התפיסה הזמנית יהיה כזה שיתיר בידי הנאשם סכום כסף שיאפשר לו להתקיים ולספק את צרכיו הבסיסיים, וכך ראוי שיהיה גם במקרה דנן. אולם אינני סבורה כי יש לקבל את טענת המערער לפיה צו התפיסה לא הותיר בידיו כל רכוש שהוא, וכי הוא אינו יכול לכן למלא אחר צרכיו הבסיסיים.

18. ראשית, המערער נמצא כיום במעצר, ובמהלך שהותו במעצר מסופקים לו צרכיו הבסיסיים. לכן לא ברור מהם אותם "צרכים בסיסיים" שהמערער נזקק להם ואינו יכול לממשם בשל צו התפיסה הזמני. המערער אף לא טען וודאי שלא הוכיח כי ישנם בני משפחה או קרובים אחרים הסמוכים על שולחנו ושאינ ביכולתם למלא אחר צרכיהם הבסיסיים בכוחות עצמם.

מעבר לכך, אני סבורה כי טענת המערער לפיה הרכוש שחולט הוא הרכוש היחיד שהיה לו היא למצער תמוהה. זאת, משום שהסכום של ₪ 785,000 שנתפסו אצל חברת סמלת, הוא סכום שהמערער שילם לחברת סמלת על חשבון רכישת רכב יוקרה נוסף (מעבר לאלה שכבר היו בבעלותו). העובדה שלרשות המערער עמד סכום כסף כזה מעידה לטעמי על מצבו הכלכלי. זאת, נוסף על העובדה שהסכום שחולט, הופקד על חשבון הרכישה, וכדי להשלימה היה על המערער להוסיף ולשלם את יתרת התשלום.

עובדות אלה מעידות על פני הדברים על כך שהמערער הוא מי שהפרוטה מצויה בכיסו והרבה מעבר לכך. אכן, המשיבה לא הצליחה לאתר כספים ונכסים נוספים מעבר לאלה שנתפסו, אולם יחד עם זאת קשה מאוד - לאור מכלול האמור לעיל - לקבוע כי אין עוד למערער כל משאבים שהם כדי לממן את צרכי הכלכלה הבסיסיים שלו לאחר החילוט.

דברים אלה יפים גם לעניין טענתו של המערער לגבי העדר יכולתו לממן את ייצוגו המשפטי בהליך המתנהל

נגדו. נראה כי אם היה בידי המערער סכום משמעותי מאוד שהופקד בידי חברת סמלת כמקדמה לרכישת מכונית יוקרה נוספת (והוא אף היה מסוגל להשלים את יתרת התשלום עבור רכישת המכונית), יש באפשרותו גם לגייס את הסכום הנדרש לטובת מימון ייצוג המשפטי. אולם גם בהנחה שאכן אין למערער כגישתו די משאבים כדי לממן ייצוג משפטי פרטי, אין די בכך כדי לקבל את טענותיו. זאת מאחר שהמערער יוכל - אם זה יהיה המצב - לפנות לסניגוריה הציבורית בבקשה לקבל ייצוג משפטי מטעם המדינה.

19. המערער התייחס גם לקביעת בית המשפט מכוחה ניתן צו זמני לחילוט ₪ 785,000 המוחזקים אצל חברת סמלת, וטען כי היא שגויה. זאת לאור העובדה שסכום כסף זה לא נכלל בתחילה בבקשה לצו זמני ונוסף רק לאחר מכן. כתוצאה מכך נפגעה לגישתו זכותו לכך שטענותיו יזכו לדיון, ואף לא נערך איזון בין הפגיעה שנגרמה לו מהתנהלות המשיבה לבין האינטרס הציבורי שבחילוט הרכוש. משלא התבצע איזון כזה, טוען המערער כי יש לבטל את קביעת בית משפט קמא לעניין החילוט הזמני של סכום הכסף המוחזק אצל חברת סמלת.

גם דינה של טענה זו להידחות. בית משפט קמא בחן את השתלשלות האירועים שהובילו לטעות שנפלה בהתנהלות המשיבה, ואף נתן דעתו לפגיעה הנטענת שנגרמה למערער בעקבות הטעות. עם זאת, בית המשפט קבע כי זכותו של המערער לשטוח טענותיו בפניו לא קופחה, וכי ניתנה לו הזדמנות להציג את עמדתו באשר לכספים אלה. לכן מבחינה מהותית לא נגרם למבקש עיוות דין, ומשכך אין מניעה להורות על חילוט הכסף חרף הפגם שנפל בהתנהלות המשיבה.

לטעמי, החלטה זאת היא מידתית ומאזנת כראוי וכנדרש בין זכויותיו של המערער (שנקבע כי בסופו של דבר הן לא קופחו); לבין האינטרס שבחילוט. המערער לא העלה טעמים המצדיקים התערבות בהחלטה, ואינני רואה לכן לנכון להתערב בה ולשנותה.

20. סוף דבר: לאור כל האמור לעיל, ומאחר שלטעמי יש לקבל את עמדת המשיבה לעניין הסוגיות שבמחלוקת, דין הערעור להידחות. הצו הזמני שניתן בהחלטת בית משפט קמא מיום 9.3.2023 יעמוד על כנו.

ניתן היום, כ"ח בניסן התשפ"ג (19.4.2023).

ש ו פ ט ת